

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DE CODEX
SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT DE
VOORRANGSGROEPEN VOOR LEERLINGEN MET EEN VOORTRAJECT IN
HET NEDERLANDSTALIG BASISONDERWIJS BIJ DE INSCHRIJVINGEN IN
HET GEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS.**

Samenvatting

Dit decreet voert in het inschrijvingsrecht, in het secundair onderwijs een aangepaste voorrangsgroep van 15% voor leerlingen die sinds de start van de leerplicht het Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd, in, in Brussel-Hoofdstad, nadat deze voorrangsgroep vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof.

Er gebeurt eveneens een aanpassing aan de voorrangsgroep van 70% in de door de Vlaamse regering bepaalde gemeenten zodat ook hier de voorrang kan worden toegepast voor leerlingen die sinds de start van de leerplicht het Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Met het voorstel van decreet van 17 mei 2019 werd er een voorrangsgroep van 15% ingevoerd voor leerlingen die 9 jaar les volgden in een Nederlandstalige erkende school van de Vlaamse Gemeenschap in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Deze voorrangsgroep werd aangevochten voor het Grondwettelijk Hof.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 juli 2022 (2022/96) vergt enkele aanpassingen aan de regelgeving inschrijvingsrecht.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

In februari 2020 werden twee verzoekschriften waarin de vernietiging werd gevraagd van de voorrangen voor Nederlandstaligen die in het decreet van 17 mei 2019 werd opgenomen. Het College van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en de Franse Gemeenschapsregering dienden elk een verzoekschrift in. Het Hof behandelt ze samen. Ze vroegen de vernietiging van de specifieke bepalingen die gaan over de voorrang voor Nederlandstalige leerlingen: artikel 37/58 van het decreet basisonderwijs en artikels 253/44 en 253/45 van de codex secundair onderwijs. De vordering strekt dus enkel deze specifieke bepalingen van het inschrijvingsrecht voor gewoon onderwijs.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in een arrest van 14 juli 2022 (nr. 2022/96) dat de decreetgever met de voorrangsgroep van de 65% voor leerlingen van wie één van de ouders het Nederlands machtig is en de voorrangsgroep van 15% voor leerlingen die negen jaar les hebben gevolgd in het Nederlandstalig erkend basisonderwijs een wettig doel nastreeft.

De doelstelling was en is de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen voor leerlingen van wie minstens een van de ouders het Nederlands in voldoende mate machtig is, alsook het Nederlandstalige karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad versterken.

Het Grondwettelijk Hof wijst er ook op dat het Vlaamse onderwijs in Brussel-Hoofdstad in staat is om een billijk deel van de leerlingen die noch het Frans, noch het Nederlands als thuistaal hebben op te nemen. Het Grondwettelijk Hof stelt hierbij zeer duidelijk dat door de voorrangsgroepen de toegang tot het Nederlandstalige onderwijs zelf niet in gevaar wordt gebracht.

Specifiek voor de voorrang van 15% van de plaatsen voor leerlingen die minstens negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd, stelt het Grondwettelijk Hof dat dit een pertinent criterium is in het licht van de doelstellingen die worden nagestreefd. De bepaling beantwoordt met name aan het pedagogische argument om kinderen die starten in het Nederlandstalig onderwijs te garanderen dat zij daarin ook hun curriculum kunnen voltooien als zij dat wensen.

Het Grondwettelijk Hof stelt wel dat het minimumaantal jaren Nederlandstalig onderwijs dat moet worden gevolgd om aanspraak te maken op de voorrangsgroep te hoog is. Door te kiezen voor een schoolloopbaan van minstens negen jaar in het Nederlandstalig basisonderwijs, werd onvoldoende rekening gehouden met de leerplicht.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Dit voorontwerp van decreet wijzigt de Codex Secundair Onderwijs. Dit decreet heeft als doelstelling om de voorrang voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te herintroduceren, rekening houdend met het voormeld arrest van het Grondwettelijk Hof. Er wordt nu bepaald dat om gebruik te maken van deze voorrangsgroep, leerlingen vanaf de start van de leerplicht les moeten hebben gevolgd in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs.

Ook buiten Brussel-Hoofdstad, in de door de Vlaamse Regering aangeduide gemeenten, is een voorrang voorzien van 70% voor leerlingen die vanaf de leeftijd van 3 jaar les volgden in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs. Daarom past het voorontwerp van decreet de gelijkaardige voorrang van 70% aan, buiten Brussel, om in overeenstemming te zijn met het arrest van het Grondwettelijk Hof. Dit voorontwerp van decreet voorziet nu dat om te behoren tot deze voorrangsgroep, leerlingen vanaf de start van de leerplicht les moeten volgen in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs.

Impactanalyse

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

Bijgaand voorontwerp van decreet bevat maatregelen die een impact hebben op leerlingen en ouders op het recht op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (art. 24 Grondwet), met name op hun inschrijvingsrecht.

Na de vernietiging van de voorrang van 15% voor de leerlingen die negen jaar les hebben gevolgd in een erkende school van het Nederlandstalig onderwijs, wordt de beleidsmaatregel genomen om deze voorrang toch nog toe te kennen rekening houdend met de bezwaren van het Grondwettelijk Hof in zijn arrest van 14 juli 2022.

Er is voor gekozen om een voorrang van 15% in te voeren voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs. Voor het voortraject wordt gekeken vanaf de start van de leerplicht en niet langer naar een duur van 9 jaar. Dit komt tegemoet aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof en de situatie van leerlingen die een jaar overslaan en zo niet aan de negen jaar kunnen komen.

De impact van deze keuze is dat die leerlingen die geen Nederlandstalige ouders hebben maar wel een voortraject in het Nederlandstalig onderwijs hebben gelopen, eveneens een voorrang hebben. Hierdoor hebben zij een grotere kans om hun traject in het Nederlandstalig secundair onderwijs te kunnen verderzetten.

Daarnaast wordt dezelfde aanpassing aangebracht aan de voorrang voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs, buiten Brussel. Deze facultatieve voorrangsgroep kan enkel worden toegepast in de door de Vlaamse Regering bepaalde gemeenten. De aanpassing naar aanleiding van het arrest van geeft meer rechtszekerheid en vereenvoudigt ook de communicatie naar ouders en scholen.

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in diverse omzendbrieven;
- communicatiekanalen die doelgroepgericht info verspreiden (bv. nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving).

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

C. Totstandkomingsprocedure

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1.

Behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Er is voor gekozen om een voorrang van 70% in te voeren voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs in de gemeenten door de Vlaamse regering te bepalen. Voor het voortraject wordt gekeken vanaf de start van de leerplicht en niet langer naar de leeftijd van 3 jaar. De aanpassing gebeurt naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof en geeft ook voor deze voorrangsgroep meer rechtszekerheid, naar analogie met de voorrangsgroep voor de 15% in Brussel in artikel 3.

Artikel 3

Paragraaf 1 bepaalt dat de schoolbesturen voor hun scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, een voorrang van 15% verlenen aan leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs. Voor het voortraject wordt gekeken vanaf de start van de leerplicht en niet langer naar een duur van 9 jaar. Dit komt tegemoet aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof en de situatie van leerlingen die een jaar overslaan en zo niet aan de negen jaar kunnen komen.

Paragraaf 2 bepaalt de wijze waarop de voorrang moet worden aangetoond. In deze paragraaf wordt aldus de wijze waarop ouders kunnen aantonen dat ze Nederlandstalig zijn, geobjectiveerd.

Paragraaf 3 bepaalt het percentage van de voorrangsgroep.

Artikel 4

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022, aangezien dan ook het volledige nieuwe inschrijvingsrecht effectief in werking treedt.

Vermits de inschrijvingen in het secundair onderwijs voor het schooljaar 2023-2024 nog niet gestart zijn, worden geen rechten retroactief geschonden. De inwerkingtreding op 1 september 2022 draagt ertoe bij dat scholen en initiatiefnemers tijdig rechtsgeldige beslissingen kunnen nemen met betrekking tot het gebruik en de toepassing van de voorrang gevat door dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS